

**PEDAGOGISCH CONCEPT
KAMERTRAININGSCENTRUM (K.T.C.)
"DE DREVE"**

Inhoudstafel

1. INLEIDING

- 1.1. Situering in de organisatie**
- 1.2. Unit De Dreve**
- 1.3. Regionale inplanting**
- 1.4. Accommodatie**
- 1.5. Doelgroep**

2. PEDAGOGISCHE WERKING

- 2.1. De Individuele begeleiding**
- 2.2. Het Handelingsplan : het centrale werkdocument**
 - 2.2.1. Schema
 - 2.2.2. Intake en Opname
 - 2.2.3. Observatieverslag
 - 2.2.4. Handelingsplan
 - 2.2.5. Bespreking
 - 2.2.6. Evaluatie en bijsturing
- 2.3. Individuele begeleidingsgesprekken : het centrale werkmiddel**
 - 2.3.1. Inhoud
 - 2.3.1.1. *Het zelfstandigheidsprogramma*
 - 2.3.1.2. *De persoonlijkheidsontwikkeling*
 - 2.3.2. Methodieken
- 2.4. De Groepsbegeleiding**
 - 2.4.1. Een goed gestructureerd groepsgebeuren
 - 2.4.1.1. *Structurering*
 - 2.4.1.2. *Activering*
 - 2.4.1.3. *Gezelligheid*
 - 2.4.2. Het groepsgebeuren als werkmiddel
 - 2.4.3. Vormingsactiviteiten
- 2.5. Een intensieve, gerichte en totale teambegeleiding**
 - 2.5.1. De Algemene Teamwerking
 - 2.5.2. Supervisie van de Individuele begeleidingen
 - 2.5.3. Themavergaderingen met volledig team
 - 2.5.4. Bijscholing en vorming
- 2.6. Een positief personeelsbeleid**
- 2.7. Emancipatorisch**
- 2.8. Gezinsgericht**
- 2.9. School- en werkbegeleiding**
- 2.10. De Dreve: een open systeem**
- 2.11. Nazorg**

1. INLEIDING

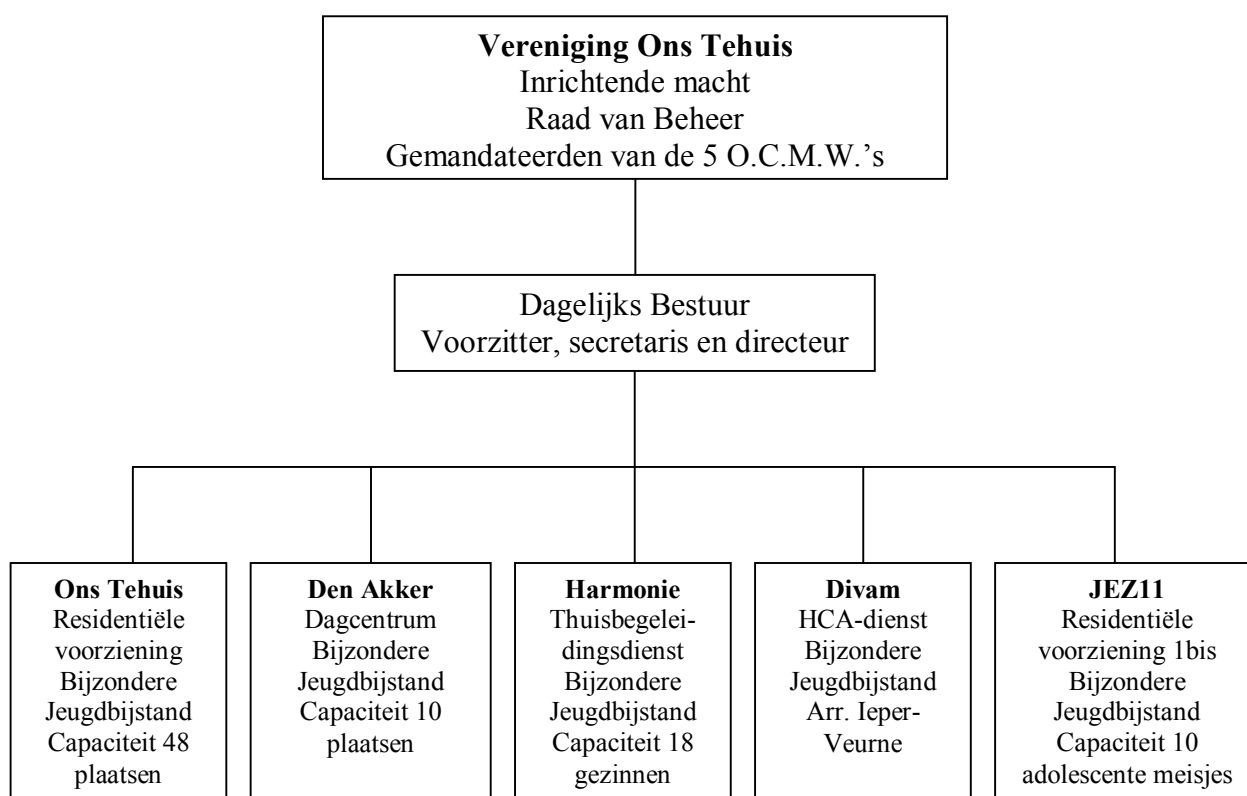
1. 1. Situering in de organisatie

De Dreve, kamertrainingscentrum is een afdeling van de voorziening Ons Tehuis. Ons Tehuis is een voorziening van de Vereniging Ons Tehuis voor Zuid-West-Vlaanderen. De Vereniging Ons Tehuis voor Zuid-West-Vlaanderen is een samenwerkingsverband van de O.C.M.W.'s van Ieper, Kortrijk, Poperinge, Waregem en Wervik.

Deze vereniging omvat een continuüm aan hulpverleningsvormen mogelijk binnen de bijzondere jeugdbijstand :

- Een begeleidingstehuis (residentieel) : Ons Tehuis
- Een dagcentrum (semi-residentieel) : Den Akker
- Een thuisbegeleidingsdienst (ambulant) : Harmonie
- Een HCA-dienst: Dienst Ieper - Veurne voor Alternatieve Maatregelen (Divam)
- Proeftuinproject voor adolescente meisjes (residentieel 1bis): JEZ11

Organigram van de voorzieningen :

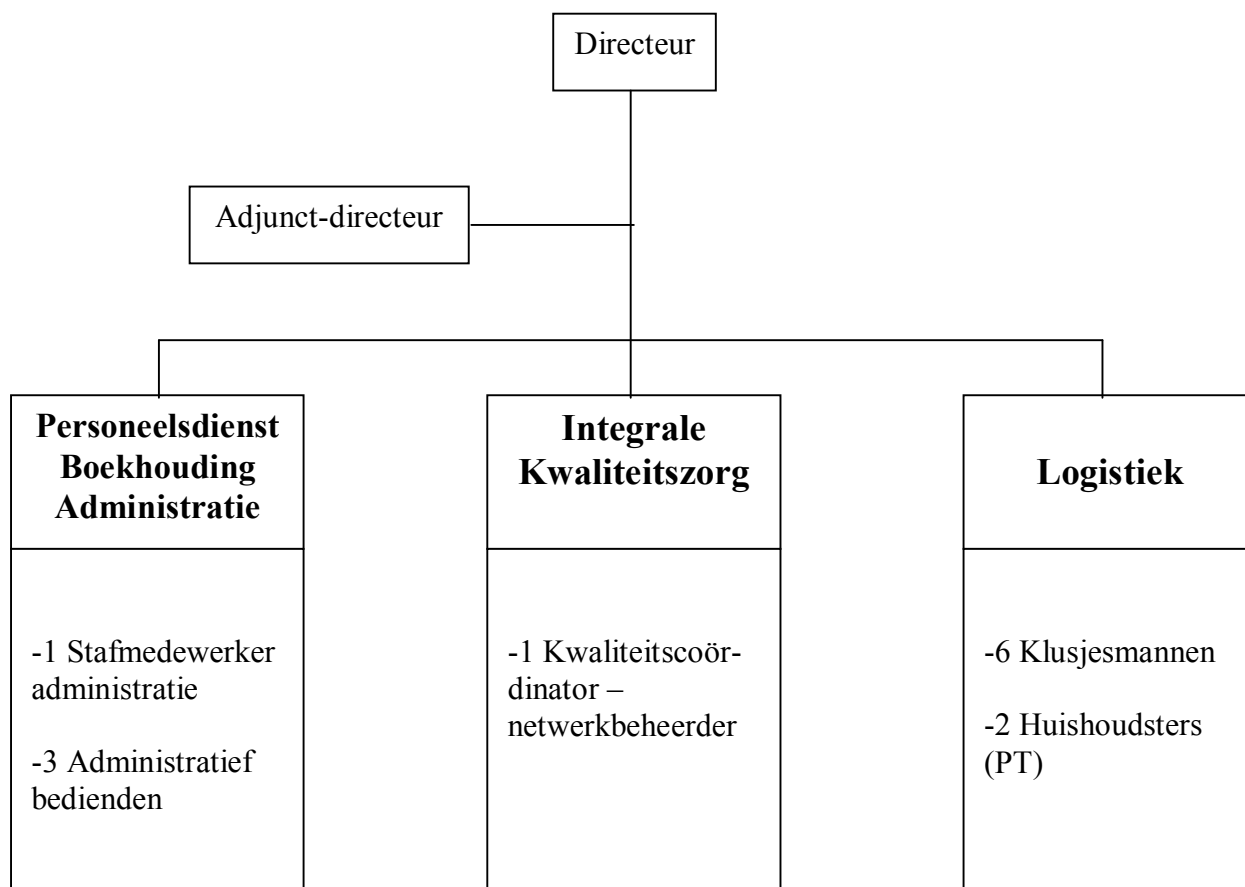

De organisatiestructuur van de Vereniging Ons Tehuis is gebaseerd op het unit-model. Elke entiteit of unit krijgt een zo groot mogelijke autonomie en zelfverantwoordelijkheid binnen de grenzen van de missie en doelstellingen van de organisatie (zie missie en maatschappelijke visie uit kwaliteitshandboek in bijlage). Voor een meer uitgebreide situering van het organisatiemodel verwijzen we naar de tekst uit het kwaliteitshandboek, in bijlage toegevoegd : organisatorische visie : unit-model en resultaatgerichte functieomschrijvingen en resultaatgerichte afspraken.

Naast de eenheid in missie en visie wordt elke unit ondersteund door de centrale diensten van de Vereniging Ons Tehuis :

- Directie
- Boekhouding en administratie
- Personeelsbeleid
- Integrale kwaliteitszorg
- Technische dienst

Organigram van de centrale diensten :

1.2. De unit De Dreve

Het begeleidingstehuis 'Ons Tehuis' is erkend voor 48 plaatsen residentieel. Deze 48 plaatsen zijn verdeeld over 4 units: 3 vertikaal gemengde leefgroepen en één kamertrainingscentrum, dat bestaat uit 10 studio's. Bovendien is er een machtiging voor Begeleid Zelfstandig Wonen voor maximum 6 jongeren.

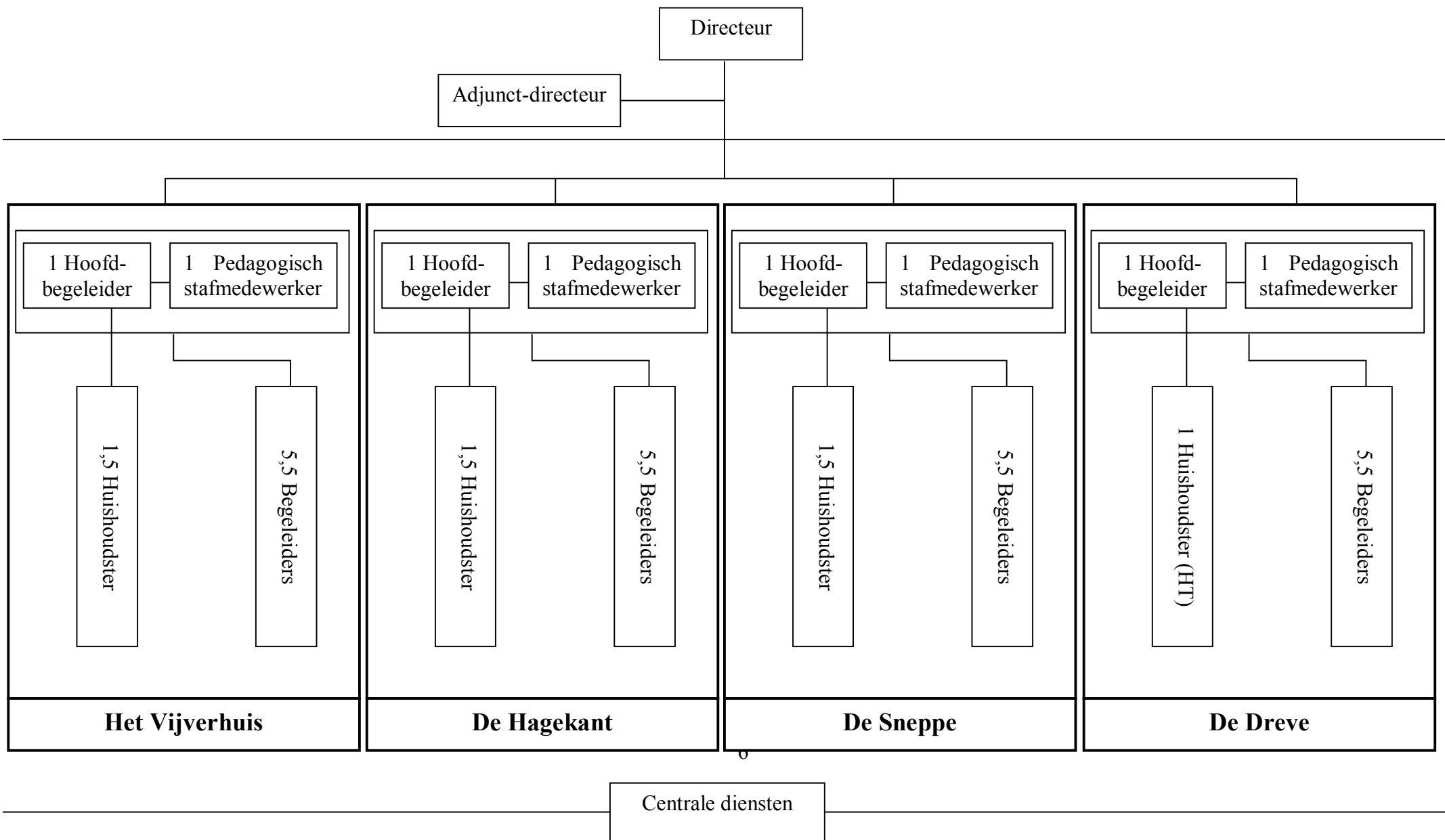
De omkadering gebeurt in overeenstemming met het besluit van de Vlaamse regering van 13 juli 1994 inzake de erkenningvoorwaarden en de subsidiënormen voor de voorzieningen van de bijzondere jeugdbijstand. In het kader van de arbeidsduurvermindering werden vanuit het sectoraal fonds bijkomende personeelsleden ingeschakeld.

Naast de ondersteuning van de centrale diensten bestaat het team van de unit De Dreve uit

- 1 hoofdbegeleider (voltijds)
- 1 pedagogisch stafmedewerker (voltijds)
- 5,5 begeleiders (voltijds)
- 1 huishoudster (halftijds)

Dit pedagogisch concept handelt over het kamertrainingscentrum.

Organigram van Ons Tehuis :

1.3. Regionale inplanting

Het **kamertrainingscentrum De Dreve** bevindt zich op een mooi domein van 6 ha gelegen langs de Poperingseweg 30 te 8900 Ieper.

De voorziening ligt aan de **rand van de stad Ieper**, en is gemakkelijk bereikbaar met zowel de wagen als met het openbaar vervoer (10 minuten te voet van het station). De ligging aan de rand van de stad heeft tevens het voordeel dat er een groot aanbod is van scholen, culturele en vrijetijdsinitiatieven die de jongeren autonoom met de fiets of te voet kunnen bereiken.

1.4. Accommodatie

De Dreve is één van de paviljoenen van Ons Tehuis die omgebouwd werd tot 10 studio's en een aantal gemeenschappelijke ruimten. De **benedenverdieping** heeft een totale bewoonbare oppervlakte van 282 m². De **bovenverdieping** heeft een bewoonbare oppervlakte van 263 m². De Dreve is een apart huis in **open bebouwing met eigen tuin**. Het is één van de huizen die gebouwd werden voor een verticaal gemengde leefgroep begin jaren 80 en in gebruik genomen in 1982. Het gebouw werd in 1989 omgebouwd voor een individuele begeleidingsvorm door het inrichten van 8 studio's. In 1993 werden nog twee bijkomende studio's ingericht, zodat de totale capaciteit op 10 studio's gebracht werd. Het gebouw is veel ruimer dan de minimum-erkenningvoorwaarden. In 2000-2001 werden de studio's grondig gerenoveerd.

De accommodatie is gericht op een individuele begeleiding van elke jongere: de jongere staat zelf in voor de bereiding van zijn maaltijden, doet zelf zijn was, onderhoudt zijn eigen studio,... Materieel vertaalt dit zich in een volledig ingerichte studio per jongere, zodat elke jongere individueel beschikt over een bed, kleerkast, bureau, tafel en stoelen, lavabo, kookhoek (4 kookplaten + afwasbak + kookgerief+ koelkast)

Verder zijn er in het gebouw een aantal gemeenschappelijke ruimten die op te delen zijn in:

- leer-lokalen: keuken en waslokaal: in deze lokalen worden er bepaalde vaardigheden aan de jongere aangeleerd
- ontmoetingsruimten voor de jongeren: TV-lokaal, computerlokaal, vergaderzaaltje waar gezelschapsspelen ter beschikking zijn voor de jongeren, waar er muziek kan beluisterd worden. Deze vergaderzaal wordt tevens gebruikt voor het organiseren van bewonersvergaderingen, vormingsactiviteiten, ontspanningsactiviteiten voor de jongeren en van teamvergaderingen.
- sanitair, fietsenbergsplaats, zolder, kelder
- eigen tuin

Daarenboven is er voor alle units in een apart gebouw een grote **gemeenschappelijke ontspanningsruimte** en feestzaal met een oppervlakte van 243 m². Tevens is er een speelweide met Robinsonspeelplein, volleybalveld,

basketbalveld, minivoetbalveld, buitenpingpongtafel en hobbelfiguren voor de kleinsten.

In het directiegebouw zijn er vergader-, en gespreksruimten. In dit gebouw is ook de speel-o-theek en de strip-o-theek ondergebracht evenals een aangepaste gespreksruimte voor de plus en voor de min 12 jarigen

1.5. De Doelgroep

Het KTC richt zich tot de doelgroep bestaande uit jongens en meisjes tussen 17 en 20 jaar die omwille van een problematische opvoedingssituatie (tijdelijk) niet thuis kunnen verblijven en voor wie een residentiële opvang in een kamertrainingscentrum aangewezen is. Ook richten wij ons tot niet-begeleide buitenlandse minderjarigen.

De situatie waarin de jongere zich bij aanmelding bevindt kan divers zijn:

- § De jongere woont in een verticaal gemengde leefgroep en beschikt over onvoldoende vaardigheden om op een adequate wijze zelfstandig te kunnen leven. Hieruit ontstaat de nood aan intensieve training en individuele begeleiding. Dit kan in een verticaal gemengde leefgroep onvoldoende gerealiseerd worden.
- § De jongere is zwakker begaafd en heeft een grote nood aan het inoefenen en herhalen van vaardigheden om zo systematisch de nodige zelfstandigheid te verwerven.
- § De jongere wordt pas op oudere leeftijd geplaatst, waarbij complexe problemen komen kijken die een intensieve en individuele aanpak vereisen, en/of de jongere moet op een relatief korte periode voorbereid worden op zelfstandig wonen.
- § De jongere heeft reeds een 'instellingscarrière' achter de rug, komt vlug in conflict met groepsgenoten, stelt vaak regelovertrekend gedrag, ontwikkelt een gebrek aan zelfvertrouwen, een negatief zelfbeeld; een fatalistische ingesteldheid t.a.v. zijn eigen leven. Hieruit ontstaat de noodzaak om via een individuele begeleiding de jongere geleidelijk een zekere autonomie en een positiever zelfbeeld te laten verwerven.

Kinderen, aangemeld via het crisisnetwerk, kunnen opgenomen worden onder de formule crisisopvang met een maximum van 5 indien er beschikbare plaatsen zijn en de aanmelding past binnen de doelgroep (= mogelijk aanbod).

2. PEDAGOGISCHE WERKING

2.1. De Individuele Begeleiding

De individuele begeleiding steunt op 2 belangrijke peilers:

1. *het zelfstandigheidprogramma*: dit is uitgebouwd in een individueel gefaseerd programma;
2. *de persoonlijkheidsontwikkeling* in al zijn aspecten (cognitief, sociaal, emotioneel, moreel, psycho-fysiologisch), waardoor we in staat zijn ook voor moeilijker te begeleiden jongeren een intensieve en individuele begeleiding te voorzien.

De Dreve opteert ervoor om de jongeren individueel te begeleiden: *het voornaamste werkmiddel is de relatie jongere-individueel begeleider.*

Individuele begeleiding door een vaste persoon **biedt** uit pedagogisch oogpunt een aantal **voordelen**:

- *De individuele begeleider kan een vertrouwensfiguur worden voor de jongere.* In het begin worden heel wat praktische zaken samen gedaan: boodschappen doen, koken, verkennen vrijetijds mogelijkheden,... Zo kan er een vertrouwensband ontstaan, waardoor de jongere zich vlugger zal openstellen om bepaalde problemen, die hij voor anderen afschermt, te bespreken. De individuele begeleider kent op de duur de jongere door en door en kan zijn gedrag dan ook tegenover de andere teamleden beter verklaren.

- *De individuele begeleider fungeert voor de jongere als model* voor de omgang met anderen, het oplossen van problemen, het hanteren van conflicten,...

- *Via de meer geïndividualiseerde begeleiding wordt de negatieve beïnvloeding door andere jongeren van de Dreve beperkt.* Heel wat jongeren die in De Dreve terecht komen hebben reeds heel wat jaren groepsleven achter de rug. Sommige jongeren zijn dit leven in groep echt moe, en wensen ook niet dat andere jongeren al hun problemen kennen. Andere jongeren zoeken in het veelvuldig uitlokken van conflicten een manier om zich persoonlijk af te schermen: doordat de begeleider verplicht wordt om vooral bezig te zijn met het oplossen van groepsconflicten, is er soms geen tijd meer over om grondig in te gaan op de individuele problematiek. In de Dreve wordt deze 'ontsnappingsmogelijkheid' eerder uitgesloten.

- *Individuele begeleiding laat aan elke jongere toe om te evolueren volgens zijn eigen tempo.* Wij denken hier bijvoorbeeld aan zwakker begaafde jongeren, die heel wat meer nood hebben aan herhaling en inoefening.

-De jongere moet niet steeds hetzelfde onderwerp aankaarten tegenover een ander begeleider, er is *opbouw van verhaal*.

-De individuele begeleiding zien wij ook als een belangrijk middel om de jongere een stem te geven binnen zijn eigen hulpverlening. Via deze weg proberen we dus ook om de inspraak en participatie van jongeren op individueel niveau te maximaliseren.

2.2. Het centrale werkdocument: het handelingsplan

De individuele begeleiding heeft als doelstelling : **'het verfijnen, bijsturen en richten van de aanpak naar de orthopedagogische behoeften en pedagogische vraagstelling van iedere jongere'**. Het heeft tot doel iedere jongen zoveel mogelijk kansen te bieden teneinde een zo optimaal mogelijke ontwikkeling te bekomen.

Het centrale **werkdocument** is hier het **handelingsplan en de observaties van de jongere**.

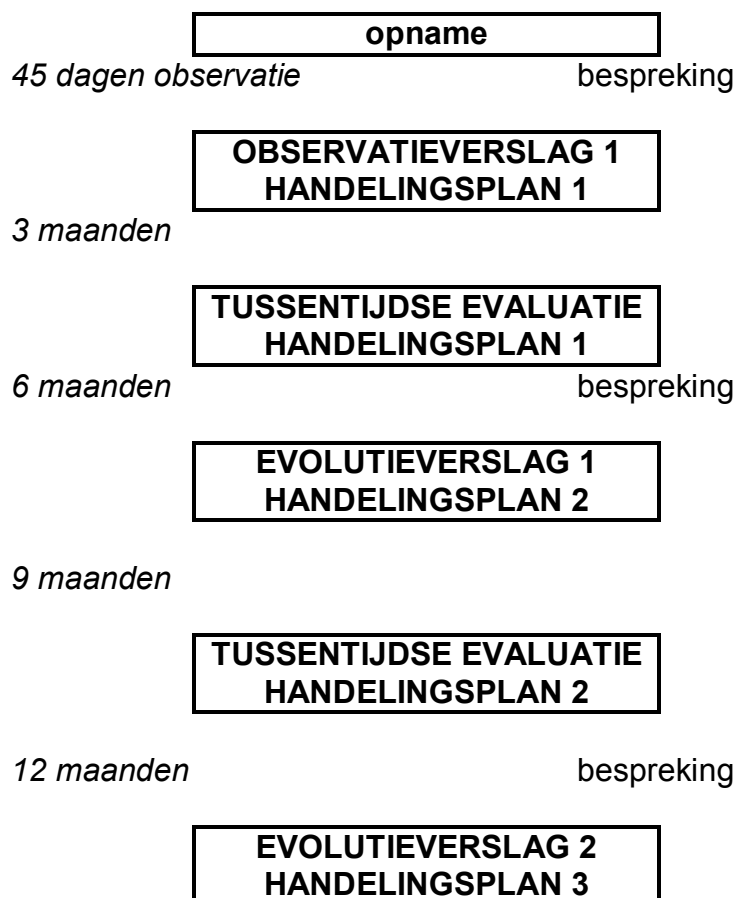
Hierbij komt de **totaliteit van de jongere en zijn context** aan bod. De **totaliteit** van de jongere betekent dat we zowel aandacht hebben voor uiterlijke als innerlijke gedragsaspecten, cognities en emoties. Voor het leesbaar houden van de tekst vatten we voorgaande samen onder de noemer gedragsaspecten. Al deze gedragsaspecten worden gesitueerd in de diverse psychologische stromingen (Ontwikkelingspsychologie, gedrags-theorie, cognitieve-, gezins-en systeemtheorieën,...).

Als basis hanteren we de hulpverleningsvisie die uitgeschreven is voor de Vereniging Ons Tehuis. Uitgangspunt is een integratie van verschillende theoretische kaders. Er wordt niet gekozen voor een therapeutische opstelling noch voor één welbepaald theoretisch concept. Wel baseren we ons ondermeer op inzichten uit de (ortho)pedagogie, de ontwikkelingspsychologie, de gedragstherapie, de systeem- en communicatietheorie en het contextueel denkkader. Deze denkkaders zijn invloedsbronnen die inspirerend en richtinggevend werken zowel wat onze perceptie op de gezinsleden en hun problematiek betreft als wat ons hulpverlenend handelen betreft. De integrale tekst van de hulpverleningsvisie is een onderdeel van het kwaliteitshandboek en is in bijlage toegevoegd. Deze basis wordt aangevuld met een aantal accenten die de eigenheid van bijzondere jeugdbijstand kenmerken.

Bij het observeren hebben we **extra aandacht voor positieve** of onopvallende **gedragsaspecten**, naast de negatieve of om te buigen gedragsaspecten van de jongere. Hij wordt ook **in zijn ruime sociale context** gezien: gezin, vrije-tijd, school, e.d.. We pogen zoveel mogelijk de positieve gedragsaspecten aan te wenden om de negatieve om te buigen. Daarnaast wordt de evolutie van de jongere geëvalueerd op een vooraf bepaald tijdstip, los van louter crisismomenten.

Aan de hand van hiernavolgend schema en toelichting, geven we een zicht op hoe de individuele benadering in de praktijk verloopt (zie ook hulpverleningsproces uit het kwaliteitshandboek in bijlage.)

2.2.1. Schema (zie ook hulpverleningsproces kwaliteitshandboek)

2.2.2. Intake en opname

Indien geen crisisopname¹, wordt in stafvergadering beslist tot al of niet opname. Vrijwel steeds wordt beslist over te gaan tot een voorafgaandelijk intakegesprek met de consulent, jongere en ouders. In dit gesprek worden basisgegevens verzameld, wordt gepeild naar de motivatie en de probleemformulering door de diverse betrokkenen. Ook de werking, de afspraken en leefregels komen aan bod. De ouders en jongeren krijgen ook een onthaalbrochure. Bij de beslissing tot al dan niet opname, gaan we na **of we aan de vraagstelling van de jongere, gezin en verwijzers kunnen beantwoorden met ons hulpverleningsaanbod.**

Eens de beslissing tot opname werd genomen, wordt door de pedagogisch stafmedewerker de problematiek van de verwachte jongere kort toegelicht op de eerste teamvergadering. De vermoedelijke opnamedatum wordt medegedeeld, een teamlid wordt als individueel begeleider aangeduid.

¹Bij crisisopname beslist de directie, in overleg met de Plaatsende Instantie, tot opname en in welke unit of werkvorm.

In overleg met de Plaatsende Instantie wordt de **opnamedatum** vastgelegd. De opname gebeurt bij voorkeur in aanwezigheid van de ouders, consulent, directie, pedagogisch stafmedewerker en aandachtspersoon. Bij de opname worden reeds de **eerste elementen uit het hulpverleningsprogramma** overlopen en worden indien mogelijk reeds een aantal afspraken i.v.m. verlofregeling, briefwisseling, bezoeken, school, e.d. vastgelegd. Dit gebeurt in een open sfeer: We weten waarom en hoe je hier terechtgekomen bent. Wat is jouw mening? Wat zijn jouw verwachtingen? Wat is jouw (toekomst-)visie?

Daartegenover formuleren zowel de Plaatsende Instantie als wijzelf, de eerste verwachtingen t.a.v. de jongere en eventueel zijn/haar ouders.

Na dit eerste gesprek wordt de jongere **wegwijs gemaakt in de voorziening** en voorgesteld aan de leden van staf en administratie, zodat hij weet tot wie hij zich met welke vragen kan richten.

Nadien gaat de pedagogisch stafmedewerker, al dan niet samen met de consulent, met de jongere naar de unit. De individueel begeleider stelt hem voor aan de aanwezigen, wijst hem zijn/haar kamer aan, laat of helpt hem/haar uitpakken naargelang de voorkeur van de jongere. Een aantal praktische regelingen en afspraken worden medegedeeld. We beperken ons hier tot het meest strikt noodzakelijke, zodat de jongere niet overdonderd wordt..

Indien de jongere reeds in een vertikaal gemengde leefgroep van Ons Tehuis verblijft, verloopt de intake en opname enigszins gewijzigd.

De *beslissing tot overstap naar De Dreve* wordt genomen door directie en staf op advies van het team van de verticaal gemengde leefgroep.

Op de teamvergadering van De Dreve wordt de problematiek van de jongere voorgesteld door de stafmedewerker: de voorgeschiedenis van de jongere wordt geschetst, evenals het huidig functioneren (aan de hand van het handelingsplan van de jongere). Er wordt een teamlid als individueel begeleider aangeduid en de procedure voor het werken met een individueel begeleider in de periode van opname wordt opgestart.

In een *eerste gesprek* peilt de individueel begeleider vooreerst naar de verwachtingen van de jongere t.a.v. De Dreve. Ook de motivatie, hulvraag en het toekomstperspectief van de jongere komt aan bod. Verder geeft de begeleider uitleg rond de werking van het KTC.

De individueel begeleider maakt een *verslag op van dit gesprek* en dit verslag wordt *besproken op de eerstvolgende teamvergadering*. De opnamedatum wordt vastgelegd.

De *opname* gebeurt door de individueel begeleider. Hij zorgt voor de eerste opvang: er wordt aan de jongere een studio toegewezen, het huishoudelijk reglement wordt overlopen en ondertekend, de jongere wordt wegwijs gemaakt in De Dreve en voorgesteld aan de andere bewoners en begeleiders. De werkpunten die naar voor kwamen uit het eerste gesprek worden kort overlopen en toegelicht.

2.2.3. Observatieverslag

In het elektronisch jongerendossier worden dagelijks door dienstdoende begeleid(st)er chronologisch zijn/haar observaties genoteerd gedurende de eerste drie weken. Volgens de bepalingen met betrekking tot het decreet Rechtspositie van de Minderjarige in de Integrale Jeugdhulp vormen de observaties een belangrijk onderdeel van het dossier van de minderjarige. Kinderen/ jongeren hebben bijgevolg het recht om deze observaties na te zien en eventueel hun eigen aanvullingen op te geven. Het observatieverslag (gedeelte 'pedagogisch verslag') wordt systematisch met de jongere doorgenomen en de opmerkingen en aanvullingen van de jongere worden hieraan toegevoegd.

Deze observaties, samen met een '**Leidraad verslaggeving**'², vormen de basis voor het opmaken van het observatieverslag door de individuele begeleider.

Dit observatieverslag vormt een bundeling van alle relevante gegevens :

- Identificatiegegevens
- contextverslag en besluit
- pedagogisch verslag en besluit
- advies
- schematisch handelingsplan

2.2.4. Handelingsplan

Het observatieverslag wordt op de **observatievergadering** besproken. De sterktes en aandachtspunten van de jongere en zijn/haar context vormen de basis voor het opstellen van het **handelingsplan** en het vaststellen van de specifieke werkpunten en concrete doelstellingen. We volgen hierin Tom van Yperen die bij het opstellen van een handelingsplan o.a. pleit voor specifieke , meetbare, aanvaardbare, realistische en tijdsgebonden doelen (SMART) die zo veel mogelijk worden vastgelegd door en met cliënten.

Bij het opmaken van het eerste handelingsplan houden we ook rekening met de resultaten die de jongere behaalde op de MSNA (Mijn Specifieke Noden Analyse): Via een computerprogramma kunnen de jongeren een vragenlijst invullen die per thema een score weergeeft. Er wordt gepeild naar drie competentie categorieën: de praktische, sociale en financiële zelfstandigheid. Praktische en financiële competenties houden kennis en inzicht in die belangrijk zijn bij het zelfstandig wonen en functioneren in de maatschappij. Sociale zelfstandigheid gaat over attitudes, vaardigheden en persoonlijkheid van een individu, die aangewezen zijn in diens sociale context. Deze vragenlijst wordt afgenomen bij het begin en op het einde van de plaatsing. Aan de hand van die score wordt het duidelijk over welke kennis en vaardigheden de jongere al dan niet of onvoldoende beschikt. Met deze gegevens kunnen doelstellingen voor het handelingsplan opgesteld worden. Verder biedt de vragenlijst (én de antwoorden) de jongere en individueel begeleider een leidraad om in dialoog te treden over het kennen en kunnen van de jongere. Ook een vervormde

² *De leidraad verslaggeving is een instrument opgesteld vanuit ontwikkelingspsychologisch perspectief per leeftijdscategorie, teneinde de begeleider door de verschillende aspecten te loodsen eigen aan de ontwikkeling van de jongere.*

zelfperceptie - positief of negatief – kan worden benoemd (en eventueel bijgestuurd). Om de kennis van de jongere te verruimen en zijn vaardigheden te trainen werden een aantal vormingspakketten uitgewerkt betreffende administratie/sociale zekerheid en werk.

In het handelingsplan worden ook de verwachtingen en doelstellingen van de verwijzende instantie, de jongeren en de ouders opgenomen.

Per specifiek werkpunt worden concrete opvoedingsmethoden vastgelegd. Tevens wordt er bepaald wie wat doet, en met welke frequentie. We illustreren dit aan de hand van enkele voorbeelden. Zo kan de aanpak van een bepaald werkpunt toevertrouwd worden aan alle teamleden en dient dagelijks te gebeuren. Voor een ander werkpunt krijgt één teamlid en/of de pedagogisch stafmedewerker een individuele wekelijkse taak. In nog een ander geval wordt er een samenwerking met een externe dienst opgezet, enz. We proberen dit **zeer concreet en praktisch haalbaar** te houden. Het is ons inziens zinloos een mooi theoretisch handelingsplan op papier te zetten dat in de praktijk niet bruikbaar of niet haalbaar is. Zo ontstaat het schematisch handelingsplan (zie voorbeeld in bijlage) welk het werkdocument vormt voor jongere, begeleiders, staf en directie.

2.2.5. Bespreking

Een **bespreking** waarop Plaatsende Instantie (consulent/jeugdrechter), eventueel directeur, pedagogisch stafmedewerker, individueel begeleider, jongere en ouders(s) aanwezig zijn, wordt georganiseerd. Fundamenteel daarbij is de emancipatorische houding, de betrokkenheidsprocedure, waarbij een jongere au-serieux genomen wordt, participeert in de bespreking en inspraak krijgt.

Ouders/verwanten worden op deze- of op een bijkomende bespreking uitgenodigd. Andere mogelijke betrokkenen zijn schooldirectie en leerkrachten, C.L.B., werkgever, e.d.

Alle bespreekmomenten en contacten worden elektronisch geregistreerd. Deze worden toegevoegd aan het dossier van de minderjarige en zijn dus bijgevolg consulteerbaar door de minderjarige, zoals bepaald in het decreet Rechtspositie van de Minderjarige in de Integrale Jeugdhulp.

2.2.6. Evaluatie- bijsturing

Het handelingsplan wordt na 3 maanden grondig geëvalueerd en bijgestuurd op de teamvergadering. Hierbij wordt vooral nagegaan in hoeverre we erin slagen om de voorgenomen opvoedingsmethodieken toe te passen.

Na 6 maanden wordt door de pedagogisch stafmedewerker en individueel begeleider een **evolutieverslag** opgemaakt. Het belangrijk onderscheid met een observatieverslag is dat het observatieverslag een totaalbeeld (een foto) van de jongere beschrijft, terwijl een evolutieverslag de verandering, de dynamiek, de evolutie weergeeft (een film) , en een evaluatie inhoudt van de toegepaste opvoedingsmethoden en hun effect.

Het evolutieverslag volgt een analoge procedure: evolutievergadering, opstellen nieuw handelingsplan, bespreking, ... Ook hier wordt het verslag (gedeelte 'evaluatie van de voorbije periode) met de jongere doorgenomen en worden de opmerkingen en aanvullingen van de jongere erin opgenomen.

Naast de decretaal bepaalde zesmaandelijks evaluaties, worden tevens tussentijdse evaluaties en overlegmomenten met de Plaatsende Instantie, ouders, andere betrokkenen georganiseerd.

2.3. Het centrale werkmiddel: het individueel begeleidingsgesprek

2.3.1. Inhoud

Inhoudelijk komen er in de individuele begeleidingsgesprekken 2 grote thema's aan bod:

1. Het zelfstandigheidprogramma
2. De persoonlijkheidsontwikkeling

2.3.1.1. HET ZELFSTANDIGHEIDPROGRAMMA

*De zelfstandigheidstraining verloopt **gefaseerd** en is ingedeeld in een aantal rubrieken: onderhoud van de studio, budgettering, was & strijk, koken, vrijetijdsbesteding (uitgang), bezoek, studie- en werkbegeleiding. Deze fasering zorgt voor een duidelijke structurering van de begeleiding: gaandeweg verwerft de jongere, volgens eigen kunnen en inzet, meer verantwoordelijkheid. Hierdoor ontstaat er een positief, bekrachtigend, stimulerend klimaat.*

*Het opnemen en verwerven van **verantwoordelijkheid**, o.a. op vlak van woonvaardigheden, verdient in de individuele begeleiding extra-aandacht, omdat veel jongeren die in De Dreve terechtkomen juist hiermee problemen ondervinden: ze nemen geen verantwoordelijkheid op, leggen de oorzaken van hun problemen buiten zichzelf, voelen zich het slachtoffer van omstandigheden en hebben het gevoel hier geen vat op te hebben. De jongere dient tot het besef gebracht te worden dat hij wel invloed kan uitoefenen op zijn eigen situatie, zodat hij de verantwoordelijkheid opneemt voor zijn eigen gedrag. Om dit te bereiken wordt de begeleiding duidelijk gefaseerd, zodat de jongere op zijn tempo leert omgaan met inspraak en overleg, eigen verantwoordelijkheid opneemt voor zowel zijn dagelijks handelen als voor het invullen van zijn toekomstperspectief.*

Per rubriek worden **drie fasen** gehanteerd:

- **Fase 1:** aanleerfase: de jongere leert samen met de begeleiding heel wat vaardigheden aan. Kenmerk van fase 1 is dat de jongere heel wat zaken samen met de begeleiding doet.
- **Fase 2:** de jongere verricht de vaardigheden die hij in fase 1 geleerd heeft alleen, maar er wordt hierop een systematische controle door de individuele begeleider of de andere teamleden uitgeoefend. De begeleiding springt bij wanneer de jongere nog moeilijkheden ondervindt.
- **Fase 3:** de jongere voert zijn taken volledig zelfstandig uit. De controle gebeurt niet meer systematisch maar steekproefsgewijs. In deze fase moet de jongere bewijzen dat hij kan volharden in het stipt uitvoeren van zijn taken en zijn verantwoordelijkheid te allen tijde opneemt.

*In de **individuele begeleidingsgesprekken** wordt er wekelijks door de individuele begeleider samen met de jongere een stand van zaken van het zelfstandigheidsprogramma opgemaakt.*

Dit gebeurt aan de hand van observaties van de begeleiders en zelfobservaties van de jongere. Een eventuele fasenovergang wordt grondig besproken: vindt de jongere zelf dat hij eraan toe is om naar een volgende fase over te gaan en waarop baseert hij zich hiervoor, hoelang zit de jongere al in de huidige fase en hoe is dit verlopen, welke verantwoordelijkheden dient de jongere in de volgende fase op te nemen en acht hij zichzelf daartoe in staat,...

*De **individueel begeleider** fungeert hier tevens als **schakel** tussen de jongere en het team: vragen van de jongere omtrent fasen-overgang worden eerst vooraf besproken in een individueel gesprek en nadien besproken op de tussentijdse evaluaties en de evolutievergaderingen. De individueel begeleider zorgt ook voor de terugkoppeling: hij deelt teambeslissingen mee aan de jongere en geeft de nodige verantwoording.*

In de teamvergadering wordt er bij een vraag tot fasen-overgang niet enkel rekening gehouden met het huidig functioneren van de jongere. Andere factoren die hierbij een belangrijke rol kunnen spelen zijn:

- korte resterende begeleidingstermijn, waardoor het noodzakelijk is de fasen in versneld tempo te doorlopen
- de jongere stimuleren tot het opnemen van meer verantwoordelijkheid, vermijden dat de jongere uit gemakzucht ter plaatse blijft trappelen
- via gecontroleerde mislukking de jongere doen inzien dat hij er inderdaad nog niet klaar voor is om naar een volgende fase over te stappen, zijn zelfinzicht verhogen.

*Het **zelfstandigheidprogramma** vormt vooral in het begin van de begeleiding een belangrijk onderwerp binnen de individuele gesprekken. Dit thema kan vrij concreet, niet bedreigend besproken worden met de jongere en is een goede toegangspoort om een vertrouwensrelatie met de jongere op te bouwen. Naarmate de individuele begeleiding vordert en de jongere op zelfstandigheidvlak een goede vooruitgang maakt, komt de persoonlijkheidsvorming binnen de individuele gesprekken meer op de voorgrond.*

2.3.1.2. DE PERSOONLIJKHEIDSONTWIKKELING

De jongeren die in De Dreve verblijven, bevinden zich op een cruciaal punt in hun persoonlijkheidsontwikkeling. De groei van adolescent naar jongvolwassene gaat gepaard met een 'identiteitscrisis', de jongere dient fundamentele keuzes te maken m.b.t. de verdere uitbouw van zijn leven.

Een individuele begeleiding van de persoonlijkheidsontwikkeling van de bewoners van De Dreve ervaren wij als onontbeerlijk, temeer daar er bij een aantal jongeren in hun voorgeschiedenis reeds een aantal factoren aanwezig zijn die een harmonieuze persoonlijkheidsontwikkeling bemoeilijken.

De kenmerken en moeilijkheden die zich bij veel jongeren in de adolescentiefase voordoen, kunnen we verklaren vanuit een **identiteitscrisis** die veroorzaakt wordt door de onderlinge beïnvloeding van veranderingen op de verschillende persoonlijkheidssterreinen.

Op **intellectueel vlak** evolueert de jongeren naar een formeel-operationeel denken, wat hem de kans biedt om dieper en kritischer over zichzelf en zijn omgeving na te denken. De jongere gaat eindeloze discussies aan, neemt ongenueanceerde en radicale standpunten in tegenover zijn ouders, leraars, vrienden, zelfs groepen (kerk, school,...).

Zo stelt hij op **moreel vlak** de oudermoraal, instellingsmoraal, maatschappijnormen in vraag.

De **lichamelijke ontwikkeling** roept veel vragen op, de jongere wil seksuele ervaringen opdoen, die achteraf heel wat schuld- en angstgevoelens kunnen oproepen.

Op **sociaal vlak** kampt de jongere tegenover de ouders/begeleiders met heel wat ambivalenties: de ouders/begeleiders worden ge-ont-idealiseerd en bieden geen absolute zekerheid meer, vanuit een versterkt egocentrisme ontstaan contactmoeilijkheden met vroegere speelkameraadjes, de jongere gaat op zoek naar leeftijdsgenoten die met gelijkaardige problemen worstelen, dweept met zelfgekozen ideaalbeelden, idolen.

Er ontstaat een grondige **identiteitsverwarring**, de jongere wordt overmand door twijfels over zichzelf en zijn omgeving, herkent zichzelf niet meer (fysisch en psychisch). Deze verwarring kan overwonnen worden door een **actief experimenteren met de nieuwe mogelijkheden**, waarna een nieuw evenwicht wordt bereikt: **een persoonlijke en sociaal gewaardeerde identiteit**.

Deze fase in de persoonlijkheidsontwikkeling vormt de kapstok van de individuele begeleidingsgesprekken.

Vooreerst is er binnen de individuele gesprekken voldoende ruimte om te werken aan de problemen die de jongere zelf aanbrengt (vb. zich uitgestoten voelen in de klas, niet weten hoe om te gaan met gevoelens van verliefdheid, minderwaardigheidsgevoelens,...). Daarnaast kan de individueel begeleider zelf gespreksonderwerpen aanbrengen, gebaseerd op eigen observaties of observaties door zijn collega's. Hierbij wordt gepoogd het probleem van de jongere te kaderen in zijn ontwikkeling en de jongere hierin meer inzicht te laten verwerven. Het is dikwijls

noodzakelijk om herhaaldelijk en systematisch bepaalde onderwerpen ter sprake te brengen. Zo kan er binnen de individuele gesprekken een training opgezet worden om een aantal sociale vaardigheden als rolneming, assertiviteit, probleemoplossende vaardigheden, zelfcontrole te verhogen/verwerven.

Een ander belangrijk gespreksonderwerp binnen de individuele begeleiding vormt de **contacten van de jongere met leeftijdsgenoten**. Soms heeft de jongere helemaal geen vrienden of kennissen en dan dient er een verdere training van rolneming en sociale vaardigheden te gebeuren en dient de vrijetijdsbesteding verder uitgebouwd te worden. Soms laat de jongere zijn houding volledig bepalen door zijn vrienden, door een bepaalde subcultuur. Hier kan de jongere tot meer inzicht gebracht worden via het ontleden van de waarden en normen van deze subcultuur en deze te plaatsen tegenover zijn eigen toekomstperspectieven.

Wanneer de jongere een **partnerrelatie** heeft, vormt dit tevens een belangrijk gespreksonderwerp binnen de individuele begeleiding. Samen met de jongere wordt dan verkend wat hij belangrijk vindt in een relatie, wat elkaars verwachtingen zijn, hoe ze aankijken tegenover een latere taakverdeling, welke vrijheid ze elkaar gunnen,...Hiertoe kunnen gesprekken met de jongere en zijn partner georganiseerd worden.

Op die manier bewaakt de individueel begeleider de totale ontwikkeling: Hij laat zich niet enkel leiden door wat de jongere zelf aanbrengt, maar zorgt ervoor dat alle aspecten van de persoonlijkheidsontwikkeling kritisch bevraagd en opgevolgd worden.

De individuele begeleiding laat ons toe zeer gedifferentieerd te werken. We kunnen ons per jongere toespitsen op de persoonlijkheidsproblemen waar hij mee worstelt en hem hierin begeleiden op een manier die aan hem is aangepast. Zo kan het noodzakelijk zijn dat de teambegeleider of een externe dienst een facet van de individuele begeleiding op zich neemt. In het verleden werkten we bvb. reeds samen met een neuroloog voor de behandeling van bedwateren, met de D.G.G.Z. voor het behandelen van incestervaringen (de jongere volgde een cursus zelfverdediging georganiseerd door een therapeute van de DGGZ), met een crisisopvangcentrum voor druggebruikers voor de ambulante begeleiding van een jongere die betrapt was op druggebruik, enz.

2.3.2. Methodieken

Vooreerst wordt er aan de jongere een realistisch referentiekader geboden. De Dreve is geen eiland met eigen waarden en normen, maar is een deel van de maatschappelijke realiteit. Het is voor de jongere essentieel dat hij erin slaagt een 'normaal' dagritme van opstaan, eten, zinvolle dagactiviteit en vrijetijdsbesteding te realiseren.

Ook de individuele begeleider is een belangrijk model voor de jongere. De individuele begeleider kan er voor opteren om bepaalde taken samen met de jongere uit te voeren. Op dat moment staat de begeleider model voor de jongere. In een

volgende fase zal de jongere zelf de taak dienen uit te voeren in aanwezigheid van de begeleider, nadien volgt dan een evaluatie ervan. De individuele begeleider zal de maatschappelijke normen en waarden aanwenden om de jongere te confronteren met zijn eigen gedrag.

Binnen de begeleiding van de jongere in De Dreve wordt de jongere voortdurend gestimuleerd om **eigen verantwoordelijkheid** op te nemen.

De zelfstandigheidstraining is gefaseerd opgebouwd, laat de jongere toe in kleine stappen meer zelfstandigheid te verwerven (*shaping*). Dit biedt aan de begeleiding de mogelijkheid om veelvuldig **positief bekrachtigend** op te treden, waardoor er een klimaat ontstaat waarin de jongere zich gewaardeerd voelt.

De jongere wordt gestimuleerd om tot een zo hoog mogelijke vorm van **zelfregulering** te komen. Een belangrijk werkinstrument hierbij is de **weekplanning**. In aanvang wordt deze weekplanning samen met de individueel begeleider opgesteld, geleidelijk wordt de jongere gevraagd deze planning zelf vooraf voor te bereiden en wordt zijn voorstel met de individueel begeleider besproken en indien nodig aangepast.

De Dreve biedt tevens voldoende **experimenteeruimte**. Dit betekent dat er niet zozeer preventief opgetreden wordt, maar er eerder voor geopteerd wordt om de jongere achteraf met zijn gedrag te confronteren. Deze experimenteeruimte is binnen een individuele werkvorm groter dan in een traditionele leefgroep.

In dit kader wordt het **'gecontroleerd mislukken'** eveneens als methodiek aangewend. We kunnen bijvoorbeeld de jongere in de budgetbegeleiding naar een volgende fase laten overgaan op een moment dat hij hiervoor nog niet klaar is, maar dit zelf niet inziet/aanvaardt. Wanneer de jongere dan na een maand geconfronteerd wordt met zijn ontoereikend budgetbeheer, zal hij gemakkelijker inzien/aanvaarden dat hij inderdaad nog niet in staat is naar een volgende fase over te gaan.

In de individuele begeleiding wordt de **zelfobservatie** frequent en systematisch aangewend. De budgetbegeleiding is hiervan een goed voorbeeld: de jongere dient zelf een kasboek bij te houden van zijn financiële inkomsten en uitgaven. Ook op vlak van persoonlijkheidsvorming worden er zelfobservatieopdrachten gegeven. Een jongere die het moeilijk heeft zichzelf te beheersen, kan de opdracht krijgen om dagelijks een situatie te noteren waarin hij van zichzelf vindt dat hij zich heeft kunnen beheersen en een situatie waarin dit niet lukte. Deze zelfobservaties worden dan aangevuld met de observaties van de begeleiding en besproken in de individuele begeleidingsgesprekken.

Wanneer we merken dat een jongere bepaalde **sociale vaardigheden** onvoldoende beheerst, kan er een **individuele training** worden opgezet. Hierbij worden dan wekelijks bepaalde vaardigheden getraind d.m.v. rollenspel, bespreken van fictieve of voorgevallen situaties, evalueren van huiswerkopdrachten, ...

Wanneer we merken dat er meerdere jongeren van De Dreve bepaalde sociale vaardigheden onvoldoende beheersen, kunnen we tevens opteren om hieromtrent

een groepstraining op te zetten (zie punt 2.4. De groepsbegeleiding : 2.4.3. vormingsactiviteiten).

2.4. De Groepsbegeleiding

2.4.1. Een goed georganiseerd groepsgebeuren

2.4.1.1. structurering

In ons groepsgebeuren leggen we de nadruk op een goede en professionele organisatie. In eerste instantie houdt dit in dat er groot belang gehecht wordt aan **structurering**.

Structuur leidt tot zekerheid, houvast en voorspelbaarheid. Daar heel wat jongeren in de Bijzondere Jeugdzorg, tengevolge van de problematische opvoedingssituatie waarin ze verkeren, innerlijk onzeker en onrustig zijn, kan het bieden van een uitwendige zekerheid, houvast en voorspelbaarheid leiden tot een zekere vorm van rust.

Deze structurering wordt in De Dreve **individueel verfijnd en gekoppeld aan de verantwoordelijkheidszin van de jongere**. Naast de leefregels die door alle jongeren dienen nageleefd te worden en vermeld staan in het huishoudelijk reglement, wordt er individueel samen met de jongere een structurering opgesteld. De weekplanning is hierbij een belangrijk werkinstrument.

2.4.1.2 activering

Structurering kan enkel wanneer dit gecombineerd wordt met een sterke **activering**. Verveling is uit den boze. De jongeren worden aangemoedigd en gestimuleerd tot actief bezig zijn.

In De Dreve dienen de jongeren heel wat activiteiten te combineren: we denken hierbij aan studie- en schoolwerk, huishoudelijke taken, groepstaken (beurtrol onderhoud sanitair), vrijetijdsactiviteiten, individuele en groepsgesprekken, vormingsactiviteiten.

Deze activiteiten worden samen met de jongere gestructureerd via de weekplanning. Hierbij worden de prioriteiten bepaald (vb. eerst studie, dan pas vrijetijd) en een realistisch tijdsverdeling voorzien (vb. wekelijkse kamerkuis kan niet in een kwartiertje).

Het activiteitenaanbod door de begeleiding wordt bewust minimaal gehouden: de jongeren worden gestimuleerd om zelf hun vrijetijdsbesteding in te vullen en op die manier sociale contacten buiten het kamertrainingscentrum uit te bouwen.

Wel dient vermeld dat er voor alle jongeren uit Ons Tehuis een interne voetbalploeg en een interne zwemploeg is waar de jongeren op vrijwillige basis kunnen aan deelnemen. Er is een leefgroepoverstijgende vrijetijdswerking (het JoP) dat per jaar enkele activiteiten organiseert voor alle jongeren van de voorziening bvb. een carnavalsavond, schaatsen, films, ...Zowel jongeren als personeel kunnen voorstellen tot activiteiten indienen.

2.4.1.3. gezelligheid

We streven een gezellige sfeer na in de unit. In eerste instantie pogen we de **leefruimten zo gezellig mogelijk in te richten**: houten meubelen, planten, foto's, e.d..

Daarnaast grijpen we **speciale momenten** zoals verjaardagen, kerst, nieuwjaar, het behalen van een getuigschrift of diploma, het verwelkomen van een nieuwe bewoner, het vertrek van een bewoner e.d. aan om een gezellig feestje te bouwen. Hierbij kan het initiatief zowel van de begeleiding als van de jongeren zelf uitgaan.

De jongeren krijgen een grote mate van autonomie in de inrichting van hun studio. Het basismeubilair is er aanwezig. De inrichting dient wel gezellig en verzorgd te blijven. Hiervoor werden in het huishoudelijk reglement een aantal richtlijnen opgenomen.

2.4.1.4. autonomie en verantwoordelijkheidszin

Een goed georganiseerd groepsgebeuren vereist ook een grote **autonomie** van de unit: het zelf beslissingen kunnen nemen op niveau van de unit, wat op zijn beurt de betrokkenheid van begeleiders en jongeren verhoogt.

Deze autonomie slaat zowel op het vlak van budgetbeheer en budgetbesteding, als het zelf bijkleuren van de pedagogische werking binnen de grenzen van het op instellingsniveau opgemaakt kader.

Deze visie kunnen we het best verduidelijken aan de hand van de metafoor van het schip en de vloot. Elke leefgroep kunnen we beschouwen als een schip dat deel uit maakt van de vloot van de Vereniging Ons Tehuis. De drie leefgroepen zijn drie vergelijkbare schepen, het kamertrainingscentrum en de units maken ook deel van de vloot maar met een ander type schip en een andere opdracht binnen het geheel van de vloot. Elke leefgroep kan zijn eigen koers varen, maar binnen de koers en de opdracht van de vloot.

Wat het **budgetbeheer** betreft, beschikken de units over een grote autonomie: zo doet iedere unit zijn aankopen van voeding, kleding, onderhoud, e.d. zelf binnen de grenzen van het ter beschikking gestelde budget. De units beheren hun budget op jaarbasis. Zo kunnen ze de ene maand sparen in functie van grote aankopen de volgende maand. Iedere unit stelt zijn eigen menu op, en er wordt apart gekookt in iedere unit.

Ook op gebied van **pedagogische werking legt iedere leefgroep andere accenten** binnen de structuur van algemene leefregels en afspraken. Dit resulteert in een kleurrijk pallet, waar voor directie en staf heel wat mogelijkheden inzitten. Zo legt de ene leefgroep meer nadruk op de groepsbenadering vanuit een meer gedragsmatig georiënteerde aanpak en het versterken van het 'wij-gevoel' binnen de groep. Een andere leefgroep legt meer accent op de individuele benadering waar, naast de noodzakelijke structurerende aanpak, zoveel mogelijk individueel contact plaatsgrijpt tussen jongeren en begeleiders.

Dit biedt ongetwijfeld voordelen bij een vraag tot opname, en bij het uitbouwen van de meest geschikte orthopedagogische aanpak voor iedere jongere.

2.4.2. Het groepsgebeuren als werkmiddel

De Dreve blijft, ondanks de gerichte individuele benadering, al bij al ook een leefgroep. De studio's bevinden zich in één gebouw, met een aantal gemeenschappelijke ruimten waar de jongeren elkaar ontmoeten.

De jongeren kiezen voor het wonen op een studio, maar kunnen zich toch niet volledig van de andere jongeren afzonderen omwille van het gemeenschappelijk gebruik en onderhoud van wasplaats, sanitair,....

Ook in De Dreve dient er aandacht te gaan naar een goede groepssfeer, een gezond leefgroepsklimaat. Wanneer er een goede sfeer heerst, merken we dat de jongeren elkaar onderling in positieve zin stimuleren, steun krijgen van elkaar.

Het groepsgebeuren wordt bewust aangewend als leermoment: jongeren dienen te leren rekening houden met anderen, voor zichzelf op te komen, leren samen afspraken maken en die dan ook respecteren, kortom, **hun sociale redzaamheid wordt vergroot.**

Tweewekelijks wordt er een **bewonersvergadering** gepland met alle jongeren, de pedagogisch stafmedewerker en de hoofdbegeleider. Deze bewonersvergaderingen hebben een aantal belangrijke functies:

- * de jongeren worden betrokken in de besluitvorming van zaken die hen rechtstreeks aanbelangen, hun inspraak wordt verhoogd
- * de begeleiding heeft een kanaal om beslissingen die de volledige groep aanbelangen, te verantwoorden en te verduidelijken: het is essentieel belangrijk dat de jongeren weten waarom een bepaalde beslissing werd genomen, wat de bedoeling van deze beslissing is
- * de jongeren krijgen een kanaal om zelf voorstellen te doen, kritiek te uiten, conflicten met andere jongeren bespreekbaar te stellen
- * de bewonersvergadering is een middel om het isolement van bepaalde jongeren te doorbreken, om de jongeren elkaar beter te leren kennen.

2.4.3. Vormingsactiviteiten

Vormingsactiviteiten zijn een belangrijk onderdeel van de begeleiding van de jongeren die in De Dreve verblijven. **Vormingsactiviteiten zijn een nuttige aanvulling op de individuele begeleiding:**

- * wij merken dat de jongeren met soortgelijke vragen of problemen worstelen: in plaats van hier per jongere individueel op in te gaan, kunnen we opteren voor een vorming in groep rond een bepaald thema;
- * werken in groep biedt de kans om het thema met andere methodieken te benaderen: vb. groepsdiscussie, stellingenspel, rollenspel,...
- * de jongeren merken dat zij niet alleen met bepaalde vragen/problemen zitten en kunnen steun en begrip vinden bij hun groepsgenoten
- * in de vormingsactiviteiten leren de jongeren elkaar beter kennen, elkaar beter begrijpen, wat een positief effect heeft op het leefgroepklimaat .

Vormingsactiviteiten worden georganiseerd afhankelijk van de behoefte en mogelijks met behulp van externe diensten (vb. druginfo-avond). Soms worden vormingsactiviteiten verplicht gesteld (vb. verplichte kookles voor allen die voor koken in fase 1 zitten).

De hoofdbegeleider fungeert op dit vlak tevens als doorverwijzer naar externe diensten die vormingsactiviteiten aanbieden.

2.5. Een intensieve, gerichte en totale teambegeleiding

2.5.1. Algemene teamwerking

De pedagogisch stafmedewerker volgt De Dreve en de daarin verblijvende jongeren op. Dit betekent dat we niet werken met een sociale dienst naast een psychologische dienst voor de gehele instelling. Deze werking heeft het voordeel dat een intensievere, gerichtere en **totaalbegeleiding** mogelijk wordt.

Hij/zij volgt de jongeren uit één leefgroep op in alle aspecten: het individueel en groepsfunctioneren, school/werk, externe hulpverlening, plaatsende instantie, en het sociaal netwerk (familie, betekenisvolle derden). We spreken aldus van een **INTEGRALE STAFBEGELEIDING**.

- De hieraan verbonden **voordelen** zijn snel duidelijk voor alle betrokkenen. als staflid leer je, èn de jongere èn zijn familiale context rechtstreeks kennen, waardoor je directer en accurater kunt informeren, inspelen, bemiddelen,... .
- de ouders en jongeren weten tot wie zich te wenden met al hun vragen;
- begeleid(st)ers ervaren een efficiëntere opvolging en ondersteuning, daar waar vroeger soms een ‘dubbel verhaal’ moest gebracht worden omdat individuele & contextgegevens in de praktijk moeilijk uit elkaar te houden zijn.
- de plaatsende instantie hoeft zich maar te richten tot één persoon per cliënt
- Er gaat minder energie in overleg en meer in daadwerkelijk handelen.

Aan dit systeem zit uiteraard ook **'een keerzijde van de medaille'**: bij afwezigheid van de pedagogisch stafmedewerker (verlof, ziekte) dreigt de pedagogische 'knowhow' totaal weg te vallen. Dit is slechts ten dele waar, daar tijdens de wekelijkse stafvergaderingen voorzien wordt dat elk staflid een beknopt relaas brengt van de ontwikkelingen in een dossier, waarbij de mogelijkheid is om zaken in intervisie te brengen. Ieder pedagogisch stafmedewerker evenals de directie zijn op de hoogte van de uitgezette lijnen in een begeleiding. Ook de elektronische en gestandaardiseerde dossierindeling draagt ertoe bij dat een collega snel de gewenste informatie vindt. Bij ziekte of verlof is er ook expliciet een overdracht van informatie en een taakverdeling.

De pedagogisch stafmedewerker is verantwoordelijk voor de intake en opname. De pedagogisch stafmedewerker leidt de teamvergaderingen, is verantwoordelijk voor het opmaken en voortdurend bijsturen en opvolgen van het handelingsplan, onderhoudt de contacten met Plaatsende Instantie, Scholen, C.L.B., enz.

De pedagogisch stafmedewerker volgt als het ware **de jongere** op, zowel op individueel vlak, als in zijn diverse sociale subsystemen

Naast de totale begeleiding van de jongere, volgt de pedagogisch stafmedewerker **het begeleidingsteam** op waar de door hem op te volgen jongeren verblijven.

De pedagogisch stafmedewerker leidt de **wekelijkse teamvergadering** wat de pedagogische punten betreft. Hieronder vallen onder meer: evaluatie en bijsturing van teamleden en de teamwerking in zijn geheel, handelingsplanning, advies rond crisisinterventies,...

De intensiviteit van de teambegeleiding wordt bovenal gerealiseerd doordat aan de wekelijkse teamvergadering, een **dagelijkse briefing** wordt toegevoegd. Dit houdt in dat de pedagogisch stafmedewerker iedere morgen naar de unit gaat die hij begeleidt. Dagelijks is er een overlegmoment van ongeveer een half uur met de begeleid(st)er die de voorbije dag de dienst heeft verzekerd. Er wordt hierin wederzijdse informatie doorgegeven, en vooral feedback en ondersteuning gegeven. Tijdens dit overlegmoment valt de begeleid(st)er terug op zijn/haar notities in het elektronisch jongerendossier, waarin dagelijks observaties over alle jongeren vermeld worden. Dit voorkomt dat enkel over crisissituaties of aandachttrekkende jongeren gepraat wordt. Op deze wijze wordt er bijna dagelijks aan evaluatie en bijsturing gedaan.

2.5.2. Supervisie van de individuele begeleidingen:

Er worden jaarlijks per jongere 2 besprekingen van de pedagogisch stafmedewerker met de individueel begeleider gepland om de individuele begeleiding grondig te bespreken:

- met deze werkwijze blijft de pedagogisch stafmedewerker op de hoogte van de recente evolutie binnen elke individuele begeleiding

- de pedagogisch stafmedewerker kan nagaan of alle werkpunten die in het handelingsplan werden geformuleerd aan bod komen, of de uitgestippelde lijn wordt gevolgd en volgens welke tijdsplanning dit gebeurt
- de stafmedewerker kan nagaan op welke manier de werkpunten behandeld worden en indien nodig samen met de individueel begeleider naar alternatieve methodieken zoeken
- de teambegeleider kan feedback formuleren op de begeleidingswijze en -stijl van de begeleider.

2.5.3. Themavergadering met volledig team

In themavergaderingenvergaderingen kunnen bepaalde thema's inhoudelijk uitgediept worden. We denken hier bijvoorbeeld aan studiebegeleiding, schoolmoeheid, groepsdynamica, psychiatrische problematieken ...

Het doel van een themavergadering is om per thema betere, aangepaste methodieken en strategieën te ontwikkelen die verder kunnen toegepast worden in de begeleiding van de jongere.

De themavergadering is tevens de plaats waar info-uitwisseling gebeurt van studiedagen, bijscholingscursussen die gevolgd werden door bepaalde teamleden en bruikbare informatie vanuit het 'Samenwerkingsverband trainingscentra voor kamerwonen', waarbij 'De Dreve' aangesloten is.

2.5.4. Bijscholing en vorming

Voor ieder teamlid van De Dreve is bijscholing en vorming noodzakelijk:

- hun opleiding is ontoereikend om de diverse problematieken waarmee ze geconfronteerd worden adequaat en efficiënt te begeleiden;
- vorming en bijscholing voorkomt burn-out
- er komen steeds nieuwe methodieken en interventiestrategieën op de markt die bruikbaar zijn binnen de werking van De Dreve

De stafmedewerker helpt mee om t.a.v. de begeleiders van De Dreve te voorzien in een goed uitgebouwd bijscholing- en vormingspakket.

2.6. Een positief personeelsbeleid

De Vereniging Ons Tehuis streeft bij de invulling van het personeelskader naar de meest kwaliteitsvolle invulling. In de praktijk komt dit neer om “de juiste man op te juiste plaats” te zetten en er bovendien voor te zorgen dat de personeelsleden voldoende worden opgeleid en ondersteund zodat ze blijvend kunnen beantwoorden aan de eisen die het werk en de organisatie van hen vraagt.

Binnen de Vereniging Ons Tehuis maakt het peilen naar deze basiscompetenties een onderdeel uit van de werving en selectie van medewerkers. Vertrekkende van die basiscompetenties worden dan via begeleidingsgesprekken en evaluatiegesprekken gekeken naar eventuele leemtes en kan vorming en opleiding gevolgd worden.

Binnen het personeelsbeleid moeten we rekening houden met twee doelstellingen die zo maximaal mogelijk op elkaar afgestemd worden, nl. zorg voor de medewerker enerzijds en zorg het bereiken van organisatiedoelstellingen anderzijds. Binnen de Vereniging Ons Tehuis zijn we van mening dat het een utopie is om de doelstellingen van elke individuele medewerker voor 100% te correleren aan de doelstellingen van de organisatie. Er wordt gestreefd naar een zo optimaal mogelijk evenwicht tussen het welbevinden van de medewerker en de doelstellingen van de organisatie. We volgen hierbij de visie van het resultaatgericht management. Peter Drucker, één van de grondleggers van het resultaatgericht management stelt een stap verder te gaan dan de Human Resources benadering. Volgens Drucker verwaarloost de Human Resources benadering de kern van het management, namelijk het werk zelf. Het resultaatgericht managementen probeert deze te verzoenen. We gaan ervan uit dat de sleutel van het succes van een onderneming ligt bij de medewerkers. Maar minstens even belangrijk is dat ook de bedrijfsdoelstellingen voor ogen staan. De doelstellingen van de organisatie zijn prioritair, personeelstevredenheid is een belangrijk element om die resultaten te halen.

Een ander belangrijk element is dat de medewerkers voldoende betrokken zijn bij de te bereiken doelstellingen van de organisatie. De inbreng van de medewerkers bij het bepalen van de resultaten die bereikt moeten worden, wordt als waardevol beschouwd en aangemoedigd. Bij het bepalen van de doelstellingen is aandacht voor de middelen om die doelstellingen te bereiken en afspraken hierover maken heel belangrijk. Met andere woorden de doelstellingen moeten ook realistisch en haalbaar zijn. We doen dit door middel van het **coöperatief leiderschap**. Dit heeft als voornaamste kenmerk dat men vooraf vastgelegde gemeenschappelijke doelen nastreeft, via een hoge mate van betrokkenheid en wederzijds vertrouwen en respect. De intensieve gerichte en totale teambegeleiding is hierbij een belangrijk middel.

Medewerkers onderschrijven de missie bij aanwerving en verklaren zich akkoord met de doelstellingen van de organisatie. Binnen dit kader wordt een maximale haalbare zorg voor de medewerker nagestreefd.

Het is een wetmatigheid in de kwaliteitszorg , en nog sterker in de verzorgingssector, dat een gezond personeelsbeleid en een gezond werkklimaat, leidt tot een aanzienlijke optimalisering van de gebruikte middelen, die leidt tot een verbetering van het leef-en opvoedingsklimaat voor de ons toevertrouwde jongeren en hun gezinnen.

Meer informatie over het personeelsbeleid is te vinden in de procedure voor het opleiden van nieuw personeel, de procedure voor het evalueren van personeel, de procedure voor het ondersteunen van personeel via resultaatgerichte afspraken, de procedure voor het ondersteunen van personeel via begeleidingsgesprekken en het VTO-beleid.

2.7. Emancipatorisch

De einddoelstelling van onze hulpverlening is onszelf overbodig maken, via hetzij een reïntegratie in het oorspronkelijk milieu, hetzij het zelfstandig maatschappelijk functioneren van de jongere. Teneinde deze doelstelling zo optimaal mogelijk te realiseren is een grote betrokkenheid nodig.

De ouders, zelfs zij met een beperkte pedagogische bekwaamheid, worden zoveel mogelijk bij het hulpverleningsproces betrokken (zie punt 2.8. Gezinsgericht).

Ook de **jongere** wordt intensief bij de begeleiding betrokken. We vinden het noodzakelijk dat de jongere weet hoe hij evolueert, wat de werkpunten zijn: aan wat, door wie en op welke wijze er gewerkt wordt, welke de vooropgestelde toekomstperspectieven zijn, hoe de contacten met thuis, familie, vrienden de komende maanden kunnen verlopen, enz... .

In De Dreve wordt de eigen verantwoordelijkheid van de jongere sterk beklemtoond. Als adolescent behoort het tot zijn ontwikkelingstaken om te groeien naar een eigen koersbepaling, naar het ontwikkelen van een zelfbeeld, zelfbepaling en zelfhandhaving. Hoe we binnen De Dreve hieraan werken werd supra reeds toegelicht.

Naast de betrokkenheid van de jongere in de specifieke begeleiding, vinden we het op zijn minst even belangrijk om de jongere zoveel mogelijk te betrekken bij het **dagdagelijks leven van de voorziening**. Naast inspraak van de jongere bij de schoolkeuze, vrijetijdsbesteding, activiteitenplanning, menu, kledij, enz..., hebben we ook specifieke kanalen gecreëerd om ook op formele wijze inspraak te hebben in het leven van de instelling.

Een eerste mogelijke manier om kinderen en jongeren te laten participeren, is de **bewonersvergadering**. Het is een moment waarop de kinderen en jongeren hun eigen mening, belevingen ideeën kunnen geven over gebeurtenissen, activiteiten of het leven in de leefgroep. Groepsvergaderingen hebben tot doel om belevingen en zingeving in groep te delen en gemeenschappelijk te beslissen hoe daarmee kan worden omgegaan. De **bewonersvergaderingen** zijn ofwel gesprekken met de voltallige leefgroep of met deelgroepen. Bij het samenstellen van de deelgroepen wordt rekening gehouden met de bekwaamheid van de minderjarige, zoals bepaald in het decreet Rechtspositie van de Minderjarige in de Integrale Jeugdhulp. Eventueel kan voor een andere samenstelling gekozen worden, afhankelijk van de eigenheid van de leefgroep, bvb. jongens – meisjes.

Een tweede mogelijke manier om is het houden van **bewonersraden**. De bewonersraden hebben als doel om trimestrieel kinderen en jongeren de mogelijkheid te bieden om het beleid van de organisatie aan bod te laten komen, in aanwezigheid van de directie zelf. Bij de samenstelling van de bewonersraden wordt ook hier rekening gehouden met de bekwaamheid van de minderjarige. Concreet betekent dit dat er telkens twee bewonersraden gehouden worden, één voor de min 12 jarigen en één voor de + 12 jarigen.

2.8. Gezinsgericht

Het gezinsgericht werken nam het laatste decennium in steeds toenemende mate zijn plaats in het hulpverleningsprogramma van de ons toevertrouwde jongeren in. Zowel aan de contacten ouders-kind, als aan de begeleiding en betrokkenheid van de ouders , wordt op een systematische basis aandacht besteed.

Betrokkenheid houdt in dat de ouders, ongeacht hun pedagogische bekwaamheid, zoveel mogelijk betrokken worden in het hulpverleningsproces, en dit vooral bij belangrijke beslissingsmomenten. We denken hier aan schoolkeuze en oriëntatie, bespreking van evolutie en werkpunten in het handelingsplan, medische behandelingen, vrijetijdsbesteding,

Gezinsbegeleiding houdt in dat de ouders begeleid worden in de pedagogische aanpak van hun kinderen. Concreet kan dit o.m. inhouden dat er samen met de ouders structurering van weekends en thuisverblijven doorgevoerd wordt, of ventilatiegesprekken, of het herstellen van het pedagogisch gezag van de ouders door medeondersteuning, enz... Deze contacten kunnen zowel in de voorziening als in het ouderlijk milieu plaatsvinden. De jongere wordt zo nauw mogelijk bij deze gezinsbegeleiding betrokken. In de persoonlijkheidsontwikkeling schetsten we reeds de ambivalente houding die de jongere kan aannemen tegenover zijn ouders: het terzelfdertijd steun zoeken en niet meer afhankelijk willen zijn van zijn ouders. De jongere dient los te komen van zijn ouders, zijn eigen koers te bepalen en dit **losmakingsproces** verloopt niet altijd zonder slag of stoot. Daardoor is het voor de jongere en de ouders in een beginfase soms onmogelijk om samen met de pedagogisch stafbegeleider gesprekken te voeren. In dergelijke gevallen opteert de pedagogisch stafmedewerker ervoor om met de ouders en de jongere afzonderlijke begeleidingsgesprekken te voeren. Hierin wordt dan intensief gewerkt om beide partijen meer inzicht in de situatie te laten verwerven en ze zo dichterbij elkaar te brengen. We wensen hier wel te benadrukken dat wij in onze gezinsbegeleidingsgesprekken steeds vertrekken vanuit de opvoedingssituaties, met name de opvoedingsmogelijkheden en de opvoedingsproblemen.

We zijn de mening toegedaan dat het niet onze taak en onze bevoegdheid is om rechtstreeks en specifiek aan partnerproblematieken te werken. Hierbij kunnen we wel samenwerken met gespecialiseerde diensten zoals Diensten Geestelijke Gezondheidszorg e.d. .

Naast de betrokkenheid en begeleiding van de ouders hechten we , wellicht nog steeds de basis, veel belang aan de **contacten ouders-jongere**. Ook hier wordt een pakket op maat uitgewerkt, dat voortdurend geëvalueerd en bijgestuurd wordt. Dit kan gaan van bezoeken in de voorziening, over dagverblijven thuis, thuisverblijven van 1 of meerdere weekends en een deel van de vakantieperiodes. In het kader van flexibilisering zijn soepeler en meer uitgebreide trajecten te organiseren op het niveau van de jongere en zijn/haar netwerk met het oog op bijvoorbeeld re-integratie in de context.

Het gezinsgericht werken start reeds bij de intake of opname. Reeds daar willen we ouders betrekken, informatie uitwisselen, afspraken maken,...

Indien mogelijk en opportuun worden de ouders bij de intake of opname uitgenodigd, en wordt er ook naar hun verwachtingen t.a.v. de hulpverlening gepeild. Samen met de ouders wordt de historiek van de klachten overlopen.

Indien ouders niet aanwezig kunnen zijn, of indien het bvb. in het kader van een afkoelingsperiode opportuun is dat ze niet aanwezig zijn samen met de jongere, worden ze door de pedagogisch stafmedewerker gecontacteerd en wordt er een afspraak vastgelegd.

Weigering van ouders en/of jongere om elkaar te zien, wordt een werkpunt in de begeleiding, doch wordt, zeker in een beginfase, gerespecteerd.

Indien wederzijdse contacten mogelijk en wenselijk zijn, wordt onmiddellijk een regeling uitgewerkt, die voortdurend geëvalueerd en bijgestuurd wordt.

Doorheen het werken met de context, hanteren wij de volgende **basisattitudes**:

- Respect voor de eigenheid van het gezin (waarden en normen)
- Respect voor de waardigheid van de gezinsleden
- Respect voor de privacy
- Open houding
- Emancipatorische hulp
- Hulpverlening op maat
- Positieve kijk
- Constructieve ingesteldheid
- Gezinsgerichte hulp
- Meerzijdige partijdigheid
-

Volgende **principes** hanteren wij doorheen het ganse proces:

- Wij willen de ouders maximaal betrekken naargelang hun draagkracht en dit kaderend binnen het hulpverleningsprogramma.
- Wij willen werken aan herstel van de relatie met de context, los van de finaliteit (integratie of niet)
- Er is een flexibele contactregeling mogelijk qua dagen en frequentie.
- Contacten worden gradueel opgebouwd om succeservaringen op te doen.
- Er wordt nooit gestraft met afnemen van contacten met het netwerk, met afnemen van weekends, dat is een basisrecht.
- Er is een diversiteit in de contacten mogelijk ; telefoon, post, bezoek, thuisverblijf,...
- Ouders worden betrokken in belangrijke gebeurtenissen en beslissingen.
- Ouders worden van de klachtenprocedure op de hoogte gebracht via de onthaalbrochure.
- Voor baby's en peuters staan wij erop dat ouders betrokken blijven in de verzorging en zijn heel frequente contacten een vraag van ons.
- Wij zijn meervoudig partijdig en neutraal indien er ouderlijke conflicten zijn, we kiezen geen kant.
- We houden gezinsgesprekken en ook individuele gesprekken met de betrokkenen, wij voorzien contact in de voorziening en gaan op huisbezoek.

- We verwoorden expliciet onze doelstellingen ten aanzien van het gezin, via gesprek en in het handelingsplan.
- Wij hebben in verslaggeving en in contacten ook oog voor wat goed loopt, voor de mogelijkheden en gaan dit bevestigen en appreciëren.
- Wanneer er onverenigbare en tegenstrijdige belangen zijn tussen het netwerk en het kind, nemen wij een beslissing in het belang van het kind.
- We staan stil bij de krachten en de mogelijkheden van de ouders en willen de reflex doorbreken om alle opvoedingstaken over te nemen.
- Falen van de ouders willen wij zien als werkpunten en niet als breekpunten.

Het gezinsgericht werken beperkt zich niet enkel tot de ouders van de jongere. Er wordt tevens gewerkt aan het uitbouwen en begeleiden van contacten tussen de **jongere en andere familieleden** (broer, zus, oom, tante, grootouders) en eventueel de jongere en zijn ruimere context (vriend/in, schoonfamilie,...).

Een aantal jongeren kunnen **kennismaken met het gezinsleven** door eens een dag of een weekend door te brengen in het gezin van een vriend(in), of door op regelmatige basis vakantiedagen of weekends door te brengen bij een onthaalgezin. Idealiter groeit dit vanuit de spontane contacten die een kind of jongere heeft en waarmee op een bepaald moment een structurele en voorspelbare regeling wordt getroffen. Wanneer wij menen dat een onthaalgezin een pedagogische meerwaarde kan hebben, gaan wij ook zelf actief op zoek naar gezinnen via een gerichte recrutering. Wij streven ernaar dat ouders deze werkvorm ondersteunen door dit niet bedreigend te laten overkomen en hen als belangrijkste samenwerkingsfiguren te blijven behouden. Contacten met ouders hebben steeds voorrang op die met onthaalgezinnen.

2.9. School- en werkbegeleiding

School- en werkbegeleiding vormt een belangrijk onderdeel van de begeleiding van de jongere. Veel jongeren verkeren in een cruciale fase in hun schoolloopbaan: sommige jongeren zijn schoolmoe en wensen over te stappen naar alternerend leren/werken of wensen aan de slag te gaan met een leercontract, anderen studeren af in het secundair onderwijs en dienen ofwel op zoek te gaan naar werk of een keuze te maken in het aanbod van hogere studies.

Inzake **schooloriëntering** wordt er nauw samengewerkt en overlegd met CLB, leerkrachten, de jongere zelf en eventueel zijn ouders. We zoeken samen naar de opleiding, opleidingsvorm, school, die het best aansluit bij de capaciteiten, geloofsovertuiging, interesses en vaardigheden van iedere jongere.

Een schoolbegeleiding stopt echter niet bij de school- en studiekeuze. Regelmatige contacten en afspraken met school zijn van groot belang. Dit gebeurt zowel door de pedagogisch stafmedewerker als door de begeleid(st)ers zelf, steeds in onderling overleg. Tevens zorgen we ervoor dat er voldoende aandacht is voor **studiebegeleiding in de leefgroep**.

Wat **beroepsoriëntering** betreft wordt er samengewerkt met de V.D.A.B. en de school waar de jongere afstudeerde. Ook op dit vlak bieden wij begeleiding nl. contact met werkgever, hulp bij lezen contract en loonfiches, opvolgen van en afspraken maken rond inkomsten...

Voor de jongeren die werkloos zijn, passen we een '**werklozenregeling**' toe. Wij menen immers dat ook jongeren die werkloos zijn overdag op een zinvolle en actieve wijze bezig dienen te zijn. In eerste plaats dienen zij werk te zoeken. Hierbij is intensieve begeleiding op vlak van interesses verkennen, helpen vacatures zoeken, diensten leren kennen, helpen sollicitatiebrieven schrijven, sollicitatiegesprekken voorbereiden, motiveren tot werk... Indien een jongere niet direct werk vindt, stimuleren wij dat de jongere via de bestaande alternatieven zijn kansen op tewerkstelling verhoogt (jobclub van VDAB, opleiding via VDAB ...). Indien dit ook geen tewerkstelling of alternatieve dagbesteding oplevert, sporen wij de jongere aan om vrijwilligerswerk te verrichten buiten of binnen de instelling.

2.10. De Dreve en Ons Tehuis: een open systeem

In het dagdagelijks gebeuren streven we ernaar de jongeren zoveel mogelijk te **integreren in het gewone maatschappelijk gebeuren**. De jongeren doen hun inkopen zelf. Ze kunnen op bezoek bij vrienden en vrienden kunnen hier op bezoek komen. De jongeren mogen in De Dreve bezoek op hun eigen studio ontvangen. De bezoekregeling is opgenomen in de fasering. We spreken van intern bezoek (bewoners onderling) en extern bezoek (vrienden van buiten de instelling). Het bezoek wordt vooraf gepland, dient zich bij aankomst en vertrek aan te melden bij de begeleider van dienst en mag de rust van de andere bewoners niet storen.

We stimuleren de jongeren zoveel mogelijk om deel te nemen aan allerhande externe hobby-clubs. Ze gaan zoveel als mogelijk met fiets, bromfiets of openbaar vervoer naar school of werk.

Doch ook de instelling als geheel sluit zich niet af. We streven naar samenwerking en overleg met andere welzijnsdiensten uit de regio. We streven een openheid en bekendheid na bij de bevolking van Ieper. Aan initiatieven vanuit de Jeugdraad, Stedelijke sportacademie, culturele manifestaties, e.d. wordt steeds deelgenomen. De Dreve is aangesloten bij de v.z.w. Samenwerkingsverband Trainingscentra voor Kamerbewoning.

De materiële inplanting van de instelling is hier een voordeel: aan de rand van de stad, dicht bij het centrum en het station. Ook de architectuur van de gebouwen is in die optiek uitgewerkt: elke unit is een apart gebouw, met een eigen tuin.

2.11. Nazorg

In het vooruitzicht van het einde van een hulpverlening, wordt systematisch bekeken of nazorg wenselijk en gewenst is, en zo ja, onder welke modaliteiten die dient te verlopen. We denken hier aan duur, frequentie, inhoud, methodiek, e.d. . We werken via huisbezoeken, schoolcontacten, contacten met andere instanties,

begeleidingsgesprekken in de instelling, e.d. De betrokkenen(ouders, jongere) wordt bij het einde van de begeleiding steeds op de hoogte gebracht van de wettelijke mogelijkheden voorzien in de spijtprocedure..

Voor De Dreve vormt het '**Begeleid Zelfstandig Wonen**' een belangrijke vorm van verdere hulpverlening.

Naast deze geplande nazorg, vinden we het deontologisch onze opdracht ook steeds open te staan voor een spontane vraag tot nazorg of hulp, ook al is dit soms jaren na de beëindiging van de hulpverlening. Jongeren en ouders kregen steeds de boodschap dat ze welkom zijn, en dat ze bij kleine of grote moeilijkheden steeds op ons kunnen terugvallen. We hebben hier in het verleden werk van gemaakt en zullen dit zeker in de toekomst verder zetten.